

STRESZCZENIE DECYZJI KOMISJI**z dnia 2 grudnia 2021 r.****dotyczącej postępowania na mocy art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 53 Porozumienia EOG****(SPRAWA AT.40135 – FOREX – STERLING LADS)***(notyfikowana jako dokument C(2021) 8613 final)***(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2022/C 185/05)

W dniu 2 grudnia 2021 r. Komisja przyjęła decyzję dotyczącą postępowania na podstawie art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 53 Porozumienia EOG. Zgodnie z przepisami art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 ⁽¹⁾ Komisja podaje niniejszym do wiadomości nazwy stron oraz zasadniczą treść decyzji, wraz z informacjami na temat wszelkich nałożonych kar, uwzględniając jednak uzasadnione prawo przedsiębiorstw do ochrony ich tajemnic handlowych.

1. WPROWADZENIE

- 1) Adresaci decyzji uczestniczyli w pojedynczym i ciągłym naruszeniu art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia EOG. Celem naruszenia było ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w sektorze transakcji kasowych na rynku walutowym G10 („Forex” lub „FX”) ⁽²⁾.
- 2) Decyzja dotyczy walut G10, czyli dolarów amerykańskich, kanadyjskich, australijskich i nowozelandzkich (odpowiednio USD, CAD, AUD i NZD), jena japońskiego (JPY), franka szwajcarskiego (CHF), funta szterlinga (GBP), euro (EUR) oraz koron szwedzkich, norweskich i duńskich (odpowiednio SEK, NOK i DKK) (tj. łącznie 11 walut, odpowiadających konwencji rynkowej walut objętych oznaczeniem G10).
- 3) Działalność handlowa na kasowym rynku walutowym obejmuje zarówno (i) pełnienie funkcji animatora rynku (tj. realizowanie zleceń klienta dotyczących wymiany kwoty w danej walucie na jej odpowiednik w innej walucie); jak i (ii) obrót na własny rachunek (tj. dokonywanie innych wymian walut w celu zarządzania ryzykiem wynikającym z transakcji animatora rynku lub w celu zmiany ekspozycji walutowej niezależnie od zlecenia klienta).
- 4) Stanowiska transakcji kasowych na rynku walutowym G10, które należały do przedmiotowych przedsiębiorstw, mogły – w zależności od popytu – operować dowolnymi walutami G10. Chociaż głównym obowiązkiem uczestniczących traderów było organizowanie obrotu w konkretnych walutach lub parach walutowych, mieli oni również prawo zawierania innych transakcji w imieniu swoich przedsiębiorstw w odniesieniu do dowolnych walut G10 dostępnych w ich rejestrach, co w przedmiotowym okresie czynili w różnym stopniu w celu maksymalizacji wartości przypadających im udziałów.
- 5) Dla naruszenia istotne były następujące trzy rodzaje zleceń w ramach zorientowanej na klientów działalności transakcyjnej uczestniczących traderów (pełnienie funkcji animatora rynku):
  - a) zlecenia klientów „kupuj natychmiast”, polegające na natychmiastowym zawieraniu transakcji na określoną kwotę waluty w oparciu o aktualny kurs rynkowy;
  - b) warunkowe zlecenia klientów (na przykład zlecenia „stop-loss” lub „take-profit”), uruchamiane w chwili osiągnięcia danego poziomu cenowego, narażającego tradera na ryzyko – wykonalne dopiero, gdy rynek osiągnie określony poziom;

⁽¹⁾ Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 411/2004 (Dz.U. L 68 z 6.3.2004, s. 1).

⁽²⁾ Sprawa nie dotyczy transakcji kasowych na rynku walutowym w ramach handlu elektronicznego rozumianych jako transakcje kasowe na rynku walutowym, które są automatycznie księgowane lub wykonywane przez elektroniczne platformy obrotu lub algorytmy komputerowe będące własnością odpowiedniego banku.

- c) zlecenia klientów dotyczące realizacji transakcji po konkretnych kursach referencyjnych Forex lub według „fixingu” dla konkretnych par walutowych, co w przedmiotowej sprawie odnosiło się tylko do kasowych kursów zamknięcia WM/Reuters oraz referencyjnych kursów walutowych Europejskiego Banku Centralnego.

2. OPIS SPRAWY

2.1 PROCEDURA

- 6) Przyczyną wszczęcia postępowania wyjaśniającego był przedłożony 27 września 2013 r. wniosek UBS o zwolnienie z grzywny. Następnie Komisja otrzymała wstępne wnioski o złagodzenie kary od Barclays (11 października 2013 r.), od RBS (14 października 2013 r.) oraz od HSBC (17 lipca 2015 r.). Każda ze stron przedstawiła w następstwie tych wniosków liczne uwagi. [...] nie złożyło wniosku o złagodzenie kary. 2 lipca 2014 r. Komisja przyznała UBS warunkowe zwolnienie z grzywny.
- 7) 27 października 2016 r. przeciwko stronom wszczęto postępowanie w celu podjęcia rozmów ugodowych. W okresie od listopada 2016 r. do lutego 2018 r. Komisja podejmowała dwustronne kontakty i odbywała dwustronne spotkania z każdą ze stron, w tym z [...], w ramach trzech tur rozmów ugodowych, zgodnie z obwieszczeniem o postępowaniach ugodowych ⁽³⁾.
- 8) 22 stycznia 2018 r. kolegium komisarzy zatwierdziło przedziały grzywnien, które prawdopodobnie znajdą zastosowanie. 19 lutego 2018 r. [...] poinformowało Komisję, że rezygnuje z dalszego uczestnictwa w postępowaniu ugodowym. W związku z tym Komisja powróciła w stosunku do [...] do postępowania zwykłego, zgodnie z pkt 19 obwieszczenia o postępowaniach ugodowych. Między [...] a [...] pozostałe strony przedłożyły Komisji formalne wnioski ugodowe na podstawie art. 10a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 773/2004 ⁽⁴⁾.
- 9) 24 lipca 2018 r. Komisja przyjęła pisemne zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do czterech stron postępowania ugodowego oraz równoległe – uproszczone pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w ramach postępowania zwykłego skierowane do [...]. Wszystkie strony postępowania ugodowego odniosły się do adresowanego do nich pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń i potwierdziły, że jego treść odpowiada przedłożonym przez nie propozycjom ugodowym oraz, że wobec tego zobowiązują się do dalszego uczestnictwa w postępowaniu ugodowym.
- 10) Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących wydał pozytywną opinię 30 listopada 2021 roku. Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające sporządził sprawozdanie końcowe 1 grudnia 2021 roku. Komisja przyjęła decyzję 2 grudnia 2021 roku.

2.2 STRESZCZENIE OPISU NARUSZENIA

- 11) Decyzja dotyczy zachowania, które miało miejsce na kanale dyskusyjnym [...] pod nazwą Sterling Lads (lub „STG Lads”) między UBS, Barclays, RBS, HSBC („czterema stronami postępowania ugodowego”) oraz [...] w okresie od 25 maja 2011 r. do 12 lipca 2012 roku. [...] uczestniczyło w naruszeniu od [...] do [...]. Działalność kartelu wywarła wpływ co najmniej na EOG.
- 12) Istnienie kartelu jest udokumentowane w rozmowach na kanale dyskusyjnym STG Lads między niektórymi traderami upoważnionymi do handlu – w imieniu i na rzecz zatrudniających ich przedsiębiorstw – walutami G10 w transakcjach kasowych w odpowiednim, przeznaczonym do tego, stanowisku transakcji kasowych na rynku walutowym G10.
- 13) Działalność kartelu stanowiła pojedyncze i ciągle naruszenie, polegające na prowadzonej na szeroką skalę, powtarzającej się wymianie między traderami – za pośrednictwem prywatnego, wielostronnego kanału dyskusyjnego – pewnych bieżących lub przyszłościowych, szczególnie chronionych informacji handlowych, dotyczących działalności transakcyjnej tych traderów. Celem wymiany informacji było wpłynięcie na dwa podstawowe parametry konkurencji w zakresie transakcji kasowych na rynku walutowym G10, czyli na cenę oraz na eksperckie zarządzanie ryzykiem.
- 14) Zamiast konkurować niezależnie w oparciu o te parametry, uczestniczący traderzy, podejmując decyzje rynkowe, uwzględniali pozycje, zamiary i ograniczenia swoich konkurentów. Decyzja dotyczy wymiany informacji w zakresie:

⁽³⁾ Obwieszczenie Komisji w sprawie prowadzenia postępowania ugodowych w związku z przyjęciem decyzji na mocy art. 7 i 23 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 w sprawach kartelowych (Dz.U. C 167 z 2.7.2008, s. 1) („obwieszczenie o postępowaniach ugodowych”).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18.

- a) ujawniania szczegółów niedokończonych zleceń klientów – uczestniczący traderzy mieli swobodnie omawiać poufne szczegóły oczekujących zleceń (takie jak poziom uruchamiania zleceń warunkowych, wielkość zleceń „fixingu” oraz rodzaj lub nazwy klientów korzystających ze zleceń „kupuj natychmiast”). Dzięki tym informacjom uczestnicy kanału dyskusyjnego mieli większą przejrzystość co do działalności handlowej pozostałych uczestników. Pomagały im one w podejmowaniu późniejszych decyzji rynkowych i umożliwiały identyfikowanie okazji do koordynowania swoich transakcji;
- b) ujawniania informacji na temat otwartych pozycji ryzyka traderów, które mogły dać im wgląd w ich wzajemne strategie zabezpieczające przed ryzykiem. Dzięki nim traderzy uzyskiwali dane, które mogły mieć znaczenie dla ich decyzji handlowych przez kolejnych kilka minut lub do momentu otrzymania następnych informacji. Ponadto umożliwiały one uczestniczącym traderom identyfikowanie okazji do koordynowania swoich zachowań, w szczególności poprzez tzw. ustępowanie;
- c) ujawniania istniejących lub spodziewanych różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży, co ujawniało spread notowany przez traderów w odniesieniu do określonych par walut i wielkości transakcji. Zapewniało to uczestniczącym traderom większą pewność co do podawanych przez nich cen i umożliwiało im stosowanie świadomych praktyk cenowych. Mogło również umożliwić dostosowanie spreadów dla poszczególnych transakcji i wpłynąć na ogólną cenę płaconą przez klientów za transakcje walutowe;
- d) ujawniania innych szczegółów bieżącej lub planowanej działalności transakcyjnej – uczestniczący traderzy dzielili się zestawieniami kilku wymienionych wcześniej rodzajów szczególnie chronionych informacji handlowych, pomagając sobie nawzajem w podejmowaniu dalszych decyzji i umożliwiając identyfikowanie okazji do koordynowania działań.
- 15) Ponadto wszystkie cztery strony postępowania ugodowego przyznały, że owa powtarzająca się i prowadzona na szeroką skalę wymiana bieżących lub przyszłościowych, szczególnie chronionych informacji odbywała się w oparciu o następujące zasady dorozumiane: (i) informacje te mogły być wykorzystywane przez uczestniczących traderów na własną korzyść oraz w celu identyfikowania okazji do koordynowania działań; (ii) informacje przekazywano za pośrednictwem prywatnego kanału dyskusyjnego; (iii) traderzy nie ujawniali informacji otrzymanych od innych uczestników kanału dyskusyjnego podmiotom spoza tego kanału; oraz (iv) uzyskanych informacji nie wolno było wykorzystywać przeciwko traderom, którzy ich dostarczyli (zasady w całości zwane dalej „dorozumianym porozumieniem”).
- 16) Zdaniem wszystkich czterech stron postępowania ugodowego – w oparciu o dorozumiane porozumienie i dążąc do uzyskania przewagi nad konkurentami, którzy nie byli uczestnikami kanału dyskusyjnego – uczestniczący traderzy czasami koordynowali swoją działalność handlową w odniesieniu do transakcji kasowych na rynku walutowym G10, rezygnując z transakcji, które w przeciwnym razie zamierzali podjąć w określonym czasie, ze względu na zapowiedzianą przez innego tradera pozycję lub działalność handlową. Praktyka ta znana jest jako „ustępowanie”.

2.3 ADRESACI

- 17) Decyzję skierowano do następujących podmiotów prawnych („adresatów”):
- UBS AG („UBS”);
  - NatWest Group plc i NatWest Markets Plc („RBS”);
  - Barclays PLC, Barclays Execution Services Limited i Barclays Bank PLC („Barclays”) oraz
  - HSBC Holdings plc („HSBC”).
- 18) UBS, Barclays, RBS, HSBC i [...] – piąte uczestniczące przedsiębiorstwo angażowały się w przedmiotowe zachowanie w okresach wskazanych w poniższej tabeli:

Tabela 1: Aktywność stron na kanale dyskusyjnym

BANK	POCZĄTEK	KONIEC
UBS	25.5.2011	4.11.2011
	8.11.2011	12.7.2012
	30.5.2011	12.7.2012
BARCLAYS	25.5.2011	12.7.2012
	25.5.2011	4.11.2011
	8.11.2011	12.7.2012
RBS	5.8.2011	12.7.2012
HSBC	25.5.2011	12.7.2012
[...]	[...]	[...]

2.4 ŚRODKI ZARADCZE

- 19) W przedmiotowej decyzji zastosowano wytyczne Komisji z 2006 r. w sprawie grzywien. 22 stycznia 2018 r., w kontekście postępowania ugodowego, kolegium komisarzy określiło metody ustalania grzywien oraz parametry, jakie należy przy tym uwzględnić. Zgodnie z orzecznictwem zasada równego traktowania dotyczy parametrów ustalania grzywien dla wszystkich uczestników tego samego naruszenia, niezależnie od tego, czy są stronami postępowania zwykłego czy ugodowego. W związku z tym tę samą metodę obliczania grzywien zastosowano do grzywien nałożonych na adresatów niniejszej decyzji, jak i do grzywiny dla [...].

2.4.1 Podstawowa kwota grzywiny

- 20) Podobnie jak inne transakcje finansowe, transakcje kasowe na rynku walutowym G10 nie generują sprzedaży w zwyczajowym rozumieniu tego terminu. W związku z tym Komisja uważa za właściwe, by jako punkt wyjścia do obliczenia kwoty grzywiny przyjąć konkretny wskaźnik zastępczy wartości sprzedaży. Biorąc pod uwagę różnice w czasie trwania uczestnictwa poszczególnych stron w naruszeniu oraz zmieniające się rozmiary rynku kasowych transakcji walutowych G10 w tym okresie, Komisja uważa za właściwe oparcie tego wskaźnika bezpośrednio na wartości sprzedaży faktycznie zrealizowanej w miesiącach, w których poszczególne przedsiębiorstwa uczestniczyły w naruszeniu, a następnie wyrażenie go w ujęciu rocznym.
- 21) Komisja ustala wskaźnik zastępczy dla odpowiednich wartości sprzedaży w następujący sposób:
- Po pierwsze, jako wartość referencyjną Komisja przyjmuje wartości nominalne w ujęciu rocznym, będące przedmiotem transakcji kasowych danego adresata na rynku walutowym G10, zawieranych z kontrahentem mającym siedzibę w EOG. W tym celu Komisja uznaje za stosowniejsze ustalenie wskaźnika zastępczego wartości sprzedaży bezpośrednio w oparciu o dochody adresatów uzyskane w miesiącach, w których uczestniczyli w naruszeniu, a następnie wyrażenie go w ujęciu rocznym.
  - Po drugie, kwoty te mnoży się przez odpowiedni, jednolity dla wszystkich adresatów, współczynnik odzwierciedlający różnice między ceną kupna a ceną sprzedaży, mający zastosowanie do odpowiednich transakcji kasowych na rynku walutowym G10.
- 22) Wskaźnik zastępczy wartości sprzedaży oparto bezpośrednio na wartości sprzedaży faktycznie zrealizowanej w miesiącach, w których poszczególne przedsiębiorstwa uczestniczyły w naruszeniu, a następnie wyrażono go w ujęciu rocznym. Biorąc pod uwagę, że naruszenie dotyczyło całego EOG, wskaźnik ten ustalono w oparciu o transakcje kasowe na rynku walutowym G10 zawarte z kontrahentami mającymi siedzibę w EOG.

2.4.2 Dostosowania kwoty podstawowej

- 23) Komisja zastosowała do wartości nominalnych odpowiedni, jednolity współczynnik oparty na poziomach różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży, zaobserwowanych w źródłach dowodowych.

2.4.3 Okoliczności obciążające lub łagodzące

- 24) W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły okoliczności obciążające ani łagodzące.

2.4.4 Podwyższenie grzywny dla zapewnienia skutku odstraszającego

- 25) Aby grzywny miały wystarczająco odstraszający charakter, Komisja może podnieść ich wysokość w odniesieniu do przedsiębiorstw, które mają szczególnie wysokie obroty w sektorach niezwiązanych z przedmiotowym naruszeniem ^(?).
- 26) W przedmiotowej sprawie mnożnik służący zapewnieniu skutku odstraszającego należy zastosować wobec grzywien nałożonych na HSBC.

2.4.5 Zastosowanie pułapu 10 % obrotów

- 27) Kwota grzywny nie przekracza górnego pułapu 10 % łącznego światowego obrotu, ustanowionego art. 23 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.

2.4.6 Zastosowanie obwieszczenia w sprawie łagodzenia kar z 2006 roku: zmniejszenie grzywien

- 28) UBS przyznano zwolnienie z grzywny, a Barclays skorzystało z okresów częściowego zwolnienia. Ponadto grzywny nałożone na Barclays, RBS i HSBC zostały zmniejszone w ramach przypisanych im wcześniej przedziałów.

2.4.7 Zastosowanie obwieszczenia o postępowaniach ugodowych

- 29) W wyniku uczestnictwa w postępowaniu ugodowym kwoty grzywien każdej ze stron tego postępowania zostały zmniejszone o 10 %.

2.5 WNIOSEK

- 30) Na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 nałożono następujące grzywny:

- 31) Tabela 2: Kwoty grzywien za naruszenie

- 32)

Przedsiębiorstwo	Grzywna (w EUR)
UBS	0
Barclays	54 348 000
RBS	32 472 000
HSBC	174 281 000

^(?) Punkt 30 wytycznych Komisji z 2006 r. w sprawie grzywien.